

Μετά σιγῆς, χωρὶς θόρυβον: Φρ. **Ἀξαφνα τὸ ἀμίλητα καὶ καλῶς ὠρίσαστε* Μεγίστ. **Ἀπητα καὶ ἀμίλητα* Σύμ. Πβ. ἄμαχα.

ἀμίλητος ἐπίθ. κοιν. ἀμίλητους Λυκ. (Λιβύσσ.) Σάμ. κ. ἄ. ἀμίλ'τους βόρ. ἰδιώμ. ἀμίλ'τους Μακεδ. ἀμίλι-γος Πελοπν. (Κορινθ.) ἀμίληχτους Ἰμβρ. Λέσβ. ἀμίλειος Πόντ. ἀνίλητε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **μιλητός* < *μιλῶ*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Ὁ τύπ. ἀμίλ' στους παρὰ τὸ ἀμάρτ. ἀμίλιστος ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ **μιλιστός* < *μιλίζω* παρὰ τὸ *μιλῶ*. Ὁ τύπ. ἀμίληχτους δι' ἐπίδρασιν τοῦ ἄορ. *μίληξα* παρὰ τὸ *μίλησα*. Πβ. ἄρχ. ἀνομίλητος.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ὁ μὴ ὁμιλῶν, ἄφωνος, ἄναυδος, σιωπηλός, σιγηλός κοιν. καὶ Πόντ. Τσακων.: *Κάθεται - στέκεται ἀμίλητος. Σήμερα εἶναι ἀμίλητος. Ἐμεινεν ἀπὸ τὸν τρόμο του ἀμίλητος πολλὴν ὥρα κοιν. ||* Φρ. **Ἀνθρώπος ἀμίλητος σὺνηθ. Εἶναι ἀμίλητος σὰν ψάρι* (ἐπὶ τοῦ σιωπηλοῦ) *πολλαχ. Ἐτσιτάε χάμον ἀνίλητε* (ἔπεσε χαμαὶ ἄφωνος) Τσακων. || Παροιμ. Ὁ ἀμίλητος τρελλὸς γὰρ φρόνιμος πέρασε (ὁ σιωπῶν καὶ παράφρων ἐὰν εἶναι, τιμᾶται) *ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 177, 11. Στόμα ἀμίλητο, τύχη μονδιασμένη* (ἐπὶ τοῦ μὴ διαμαρτυρομένου διὰ τὰ ἐναντίον του ἀδικήματα καὶ διὰ τοῦτο προσκόπτοντος εἰς τὸν βίον του) *Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. || Ἄσμ.*

Κ' ἡ πέτρα ποῦ 'ν' ἀμίλητη θὰ λυπηθῇ νὰ κλάψῃ Σκυρ.

Ὅπιό Χάρε μ', ὁπίό Χάρε μ', ἐμένα μὴ κομπώνης, ἡ κύρ' Ἐρήν' ἀλάλειος καὶ ἀμίλειον πονλλόπον

(κύρ' ἀντὶ τοῦ κυρὰ κατ' ἀναλογ. τοῦ ἀρσενικοῦ) Πόντ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Κεφαλλ. Συνών. ἄγλωσσος, ἀλάλητος **Β 1**, ἀλάλος **1**, ἀμήλαλος, ἄμιλος, μουγγός. 2) Ὁ ἐν καταστάσει ἀπολύτου σιγῆς ἐνεργούμενος κοιν.: *Ἀμίλητο νερό* (τὸ ὕδωρ, ὅπερ λαμβάνεται καὶ μεταφέρεται ἐν σιγῇ ἐκ πηγῆς ἢ φρέατος ὑπὸ καθωρισμένων προσώπων καὶ καθ' ὠρισμένας ἡμέρας τοῦ ἔτους καὶ ὥρας, χρησιμο-ποιεῖται δὲ συνήθως εἰς τὸν κλήδονα πρὸς διάλυσιν, ὡς πιστεύεται, γοητείας καὶ μαγείας ἢ εἰς ἄλλας δεισιδαιμο-νικάς πράξεις καὶ εἰς ἱατρικὰς ἀσθενειῶν. Ἡ χρῆσις προήλθεν ἐκ τῆς φρ. νὰ φέρῃς τὸ νερὸ ἀμίλητος) κοιν. *Ἦπμε τ' ἀμίλητο νερό* (λογοπαικτικῶς ἐπὶ τοῦ σιωπῶντος ἐν συνανα-στροφῇ) ἑνιαχ. Συνών. νερὸ ἄκριτο-ἄλαλο-ἀμολό-γητο-ἀσύντιχο-βουβό. Πήδημα ἀμίλητο (ἐν τῇ παιδιᾷ *ἐλαιά*, καθ' ἣν κύπτοντος ἐνὸς οἱ λοιποὶ παῖκται ὑπερ-πηδοῦν κατὰ σειρὰν ὑπὲρ αὐτὸν καὶ τὸ μὲν πρῶτον πήδημα λέγεται ἀμίλητο, διότι γίνεται ἐν σιωπῇ, τὸ δεύτερον ἀγέλαστο (ἰδ. ἀγέλαστος **1 γ**), διότι δὲν ἐπιτρέπεται ὁ γέλως, καὶ τὸ τρίτον σκοῦφος, διότι ὁ παίκτης, καθ' ἣν στιγμὴν ὑπερπηδᾷ, ἀποθέτει τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τῆς ράχως τοῦ κύπτοντος) Ἄνδρ. Πβ. ἄδοντος. 3) Ὁ ἐκ φύσεως μὴ δεχόμενος συζήτησιν *πολλαχ.: Ἀμίλητος εἶναι 'ς τὸ καίκι* (πβ. συνών. φρ. αὐτός δὲ *μιλεῖται*) Σύμ. β) Σκυθροπός, σύννους *πολλαχ.*

γ) Μελαγχολικός Βιθυν. 4) Ὁ φεύγων τὴν μετ' ἄλ-λων συναναστροφὴν, ὁ ζῶν βίον μονήρη Βιθυν. Ζάκ. Θράκ. (Μάδυτ.) Κυδων. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Τσακων. κ. ἄ. — *Λεξ. Περιδ. Βυζ. Συνών. ἀγειτόνευτος, ἀγειτο-νίαςτος, ἀκοινώνητος 1, ἄκριτος 3, μονόχνοτος.*

5) Ὁ καταφρονῶν τοὺς ἄλλους, ὑπεροπτικὸς *πολλαχ.: Ὁ δεῖνα ἔγινε ἀμίλητος ἀπὸ τὸν παρὰ του Πελοπν. (Κορινθ.) Συνών. ἀκαλάττευτος. 6) Φιλήσυχος, εἰρηνικός Σύμ. 7) Δειλός, συνήθως ἐν τῇ κοινωνικῇ συναναστροφῇ*

Πελοπν. (Ἀρκαδ.): *Ἀμίλητη γυναῖκα. 8) Ὁ μὴ διαμαρ-τυρόμενος διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς ἑαυτὸν δυσάρεστα, ἀνεκτικὸς Ἄνδρ.*

Β) Τὸ οὐδ. οὐσ. 1) Ἀδυναμία περὶ τὸ λαλεῖν, ἀφω-νία Πελοπν. (Κορινθ.): *Μπρέ, τ' ἀμίλιγο σ' ἔπασε; 2) Κατ' εὐφημισμὸν ἢ ἀποπληξία Ζάκ. 3) Τὸ οὐροδό-χον ἀγγεῖον Πάρ. Σῦρ. κ. ἄ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμίδα.*

4) Ὁ σικυὸς Θράκ. Συνών. ἀγγούρι **1**, ἀμελέτητο (ἰδ. ἀμελέτητος **1 θ**), *παράξενο* (ἰδ. *παράξενος*).

5) Πληθ. ἀμίλητα, οἱ ὄρχεις τῶν σφαγίων Ἦπ. (Χιμάρ.) Κωνπλ. Συνών. ἀμελέτητα (ἰδ. ἀμελέτητος **1 ιθ**)

ἀμίλι τό, Ἦπ. (Δρόβιαν.) κ. ἄ.

Ἄγνώστου ἐτύμου.

Οἶκημα, ξενών, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδέχοντο τοὺς κυβερνη-τικούς ὑπαλλήλους πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ σήμερον τοὺς διερχομένους ξένους. Συνών. ἀμιλικό.

ἀμιλικό τό, Ἦπ. κ. ἄ. ἀμειλικό Ἦπ. — *Λεξ. Αἰν.*

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμίλι. Ὁ τύπ. ἀμειλικό διὰ τὸ λ.

Ἀμίλι, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: 'Σ' τὸ χωριό μας ἔχομε ἀμιλικό κ' ἐκεῖ δέχομέστε ὅλους τοὺς ξένους καὶ τοὺς διαβάτες Ἦπ.

ἄμιλος ἐπίθ. Κέρκ. Παξ. Πελοπν. (Βρέσθ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. *μιλῶ* παρὰ τὸ θέμ. τοῦ ἐνεστώτος. Ἡ λ. καὶ ἐν χειρογράφῳ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος.

Ὁ μὴ ὁμιλῶν, ἄφωνος ἔνθ' ἄν.: *Τὰ δέντρα εἶναι ἄμιλα* Λακων. || Ἄσμ.

Κι ὁ μαῦρος του ἦταν ἄμιλος κ' ἐκεῖ ὁμιλᾷ τοῦ βρέθῃ Κέρκ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμίλητος **Α 1**.

ἀμίμητα ἐπίρρ. λόγ. σὺνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀμίμητος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Κατὰ τρόπον ἀνεπίδεκτον μιμήσεως, ἀνυπέρβλητον, συνήθως εἰς τὴν θεατρικὴν γλῶσσαν: *Ἐπαιξεν ἀμίμητα τὸ μέρος του σὺνηθ.*

ἀμίμητος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀμίμητος.

Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ μιμηθῇ εἴτε κατὰ τοὺς λόγους εἴτε κατὰ τὰ ἔργα, ἀνυπέρβλητος, πάν-τοτε ἐπὶ καλοῦ: *Ἡθοποιὸς ἀμίμητος. Κέντημα ἀμίμητο. Τέχνη ἀμίμητη.*

ἀμιναιά ἡ, Κύθηρ. ἀμιναιά Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Τὸ θηλ. τοῦ μεταγν. ἐπίθ. ἀμιναιῖος οὐσιαστικο-ποιηθέν.

Εἶδος σταφυλῆς. Συνών. *σκυλλοπνίχτρα.*

ἀμιράς ὁ, Καπ. Κύπρ. Πελοπν. κ. ἄ. ἀμεράς ἄγν. τόπ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀμιράς, ὁ ἐκ τοῦ Ἀραβ. *amir* = στρα-τηγός. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 878 (ἔκδ. Wagner 171) «ἀκμήν καὶ τὸ δερμάτιν μου ἔχουν το οἱ σουλτάνοι, | οἱ ἄρχοντες, οἱ εὐγενεῖς, μεγάλοι ἀμιράδες». Ὁ τύπ. ἀμεράς ἤδη παρὰ Διγεν. Ἀκρίτ. 530 (ἔκδ. Hesseling).

Ἠγεμών, βασιλεὺς Μουσουλμάνος ἔνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἀφέντη μ', ἀμιρά μου καὶ σουλτάνε μου Πελοπν.

Ἐπιασαν τὸν Γιαννάκι μου τ' ἀμιρά παιδῶ

Καππ. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Κρήτ., κύριον ὄν. Πόντ. Τὸ θηλ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμίσσησσα Θράκ. (Αἰν. Μάδυτ.) Ἰμβρ. Κυδων. Λέσβ. Ἀμέρισσα Εὐβ. Καὶ ὡς τοπων. τ' Ἀμυρᾶ ἢ Ἀμερᾶ Κρήτ.

ἀμίσσητος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. μισσητός <μισῶ.

Ὁ δυσκόλως μισούμενος ἐνθ' ἀν.: Ἐλα δά, ἀμίσσητε, νὰ σὲ χαρῶ (δὰ = ἐδῶ).

ἀμιστριστός ἐπίθ. Θράκ. (Καλόδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μιστριστός <μιστριάζω.

Ὁ μὴ χρισθεὶς διὰ πηλοῦ ἢ ἀσβέστου, ἐπὶ τοίχου.

ἀμιτάρωτος ἐπίθ. Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μιταρωτός <μιταρῶνω.

Ὁ μὴ διελθὼν διὰ τῶν λεγομένων μιταρῶν, ἐπὶ στήμονος τοῦ ὑφαντικοῦ ἴστου: Τὸ στημόνι εἶναι ἀμιτάρωτο. Πβ. ἀδεβγάτιστος, ἀδεαβγάτιστος.

ἀμ-μὰ ἐπιφών. Κάπρ. — Λεξ. Ἡπίτ. ἀμ-μα Κύπρ.

Πλάσμα τῆς νηπιακῆς γλώσσης. Πβ. ἀρχ. μᾶ καὶ ἄμμα.

Μητέρα, μαμά! Συνών. ἐμά, μά.

ἄμμα τό, Κῶς

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄμμα.

*Αναμμα: Φρ. Εἶμαι ἄμμα (εἶμαι ὠργισμένος).

ἀμμαζώνη ἡ, Καππ. (Ποτάμ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Χαλδ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν ἀρχ. οὐσ. ἄμμα καὶ ζώνη. Ἐπισκοτισθείσης τῆς σημ. τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄμμα πρὸς μεῖζονα σαφήνειαν ἐγίνε νέα σύνθεσις. Πβ. ἀλάρμη, ἀλατάρμη καὶ ΝΔεκαβάλλ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 (1916) Λεξικογρ. ἀρχ. 93.

1) Ζώνη ἐπερραμμένη εἰς γυναικεῖον ἔνδυμα πρὸς σύσφιγξιν αὐτοῦ Καππ. (Ποτάμ.) 2) Εἶδος γυναικεῖου ἐνδύματος κατασκευαζομένου συνήθως ἐκ τριχάπτου καὶ περιβάλλοντος τὸν κορμὸν Καππ. (Ποτάμ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Χαλδ.) κ. ἄ.: Ἐξέγκε τὰ ἐντερία κ' ἐφόρεσε τὸ ποῖ καὶ τὴν ἀμμαζώνη (ἐξέγκε = ἐξέβαλε. ἐντερία = ἀντερία, δι' ὃ ἰδ. ἀντερὶ) Κοτύωρ.

ἀμ-μᾶς ὁ, Ρόδ. Σύμ. ἀμᾶς Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιφών. ἀμ-μά.

Ὁ μεγαλύτερος βόλος, διὰ τοῦ ὁποῖου τὰ παιδία ἐν τῇ παιδιᾷ καρύδια κτυποῦν τοὺς λοιποὺς βόλους, οἵτινες εἶναι κυπαρισσόμηλα, πλατανόμηλα κττ. Διὰ τὴν σημασιολογικὴν ἐξέλιξιν πβ. μάνα = μέγα κρόμμυον. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κάπρ.

ἀμ-μὲ τό, Κύπρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ συνδ. ἀμμέ, δι' ὃ ἰδ. μά. Πβ. καὶ φρ. ἐν τῇ λογίᾳ ἐδῶ ὑπάρχει καὶ ἐν ἀλλὰ. Πβ. ΓΛουκᾶν Λεξιλ. Κυπρίων 30.

*Ελάττωμα: Ἐχαλάσαν τὰ προξένεια, γιατί ἔδει ἕναν ἀμ-μέ. || Παροιμ. Τοῦ πουλλιοῦ τοῦ πετάμενου βρῖσκει του ἀμ-μέ (ἐπὶ φιλοσόφου, ὅστις οὐδὲν ἄψογον, οὐδὲν ἄμεπτον εὐρίσκει).

ἀμμίζω Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄμμος.

Περιέχω ἄμμον, λιθάρια, ἐπὶ ἄρτου: Τὸ ψωμί ἀμμίζει (ἐνν. κατὰ τὴν μάσησιν). Συνών. ἀμμονδίζω 1.

***ἀμμιράλιος** ὁ, ἀμμιράλις Κάσ. Κέρκ. Κύπρ. — Λεξ. Βλαστ. ἀρμεράλιος ἀγν. τόπ. ἀλμιράγιος Χίος ἀρμιράγιος Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *ammiraglio*. Ἐν τῷ ἀρμεράλιος ἔχομεν ἀνάπτυξιν τοῦ ρ, περὶ οὗ ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 83 κέξ. Διὰ τὸν τύπ. ἀλμιράγιος πβ. καὶ τὸ παρὰ Δουκ. ἀλμιράς καὶ τὸ Ἐνετ. *ammiraglio*. Πβ. καὶ μεσν. ἀμιράλιος καὶ ἀμιράλις.

Ὁ κυβερνῶν στόλον πολεμικόν, ναύαρχος ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Εὐτὺς ὁ ἀρμεράλιος σινιάλο κάνει εὐτὺς ἀγν. τόπ.

Ψαριανοὶ σπαντῖτοι, κλέφτες καὶ σκυλλὰ ὁ ἀλμιράγιος ἔφυγε καὶ δὲν σᾶς θέλει πρᾶ (ἐνν. ὁ Ὁρλώφ. σπαντῖτος = συμμορίτης, ληστής) Χίος

ἀμμόβουνος ὁ, ἀμάρι. ἀμ-μόβουνος Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄμμος καὶ βουνός, δι' ὃ ἰδ. βουνό.

Μεγάλη ποσότης ἄμμου ἐπὶ τῆς παραλίας.

ἀμμόγειο τό, Πελοπ. (Λακων.)

Τὸ οὐδ. τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀμμόγειος οὐσιαστικοποιηθέν.

Τόπος περιέχων πολλὴν ποσότητα ἄμμου, μέρος ἀμμώδης. Συνών. ἀμμόγη.

ἀμμόγη ἡ, Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Βλαστ. ἀμμόγης Εὐβ. (Κύμ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄμμος καὶ γῆ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Μεουρσ.

*Αμμόγειο, ὁ ἰδ. Πβ. ἀμμουσόγη.

ἀμμογιάλι τό, Χίος — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄμμος καὶ γιᾶλός.

*Αμμόδης αἰγιαλός: Ἄσμ.

Γεμίς ἡ ἄμμουδος παντὶ τῷ ἡ θάλασσα καράβια τσαὶ τ' ἀμμογιάλι γέμισε ὁμορφα παλληκάρια Χίος

ἀμμογινὸς ἐπίθ. Θράκ. (Καλαμίτ.) ἀμμοῖνός Θράκ. (Πλάταν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμμόγη.

Ὁ περιέχων ἄμμον πολλήν, ἀμμόδης, ἐπὶ τόπου.

ἀμμοδέτα ἡ, Τσακων.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἄμμος καὶ δέτης. Ἡ μεταβολὴ τοῦ γένους κατὰ τὰ πολλὰ εἰς -α ὀνόματα φυτῶν.

Τὸ φυτὸν κυνόδους ὁ δάκτυλος (*cynodon dactylon*) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (*graminaceae*). Συνών. ἀγρόστι, ἀγριάδα (I) 5 α, ἄγρωστι, ἀγρώστι.

ἀμμοδύτης ὁ, Ἄνδρ. ἀμμουδύτης Ἄνδρ. Ἰων. (Κρήν.) Πάρ. Σύμ. Σῦρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀμμοδύτης. Διὰ τὸ ἀμμουδύτης ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,282. Πβ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918/20) 65 καὶ Λαογρ. 9 (1926) 448.

